

Palikti negalima griauti

Aušra NARKELIŪNIENĖ

⌵ Gedimino pr. išklotinėje matomi du fasadai: vienas 1939 m. funkcionalizmo laikotarpio (suniokotas sovietmečiu), kitas pokarinės statybos, vizualiai sujungtas su gretimomis carinio laikotarpio pastatais, replikuojant (kopijuojant) jo fasadą.

Kurioje sakinio vietoje dėti kablelį, kai kalbama apie jautrias paveldosaugos zonas Senamiestyje, Naujamiestyje, kur kiekviena plyta alsuoja istorija? Tokios vietos sukelia rezonansines diskusijas – ne vienu projektu buvo piktinamasi, kai kurie architektai, parengę ir įgyvendinę rekonstrukcijos projektus, kolegų buvo pavadinti net architektūros „cicinais“.

K

ai architektūros studija „Plazma“ buvo pakviesta dalyvauti gyvenamųjų butų pastato Gedimino pr. 47, Vilniuje, kvietiniame projektinių pasiūlymų konkurse, iškilo dilema, kuriuo keliu eiti – ar priimti radikalaus modernumo iššūkį, ar rinktis nuosaikaus ir mažiau kontrastuojančio su esamu kontekstu statinio įvaizdį? Prieš tai atlikti paveldosaugos tyrimai parodė, kad čia stovėję pastatai, nugriauti per karą ir atstatyti pokariu, architektūrinės vertės neturi.

Kaip pasakoja studijos „Plazma“ architektas Rytis Mikulionis, vienas projekto bendraautorių, siekiant „užtaisyti“ plyšį, atsiradusį po karo, viena naujo statinio dalimi tapo greta esančio pastato replika – kaimyninio carinio pastato dalies kopija, o kita – vienas 1939 m. funkcionalizmo laikotarpio pastatas, suniokotas sovietmečiu. Gavus leidimą pastatą griauti, projektą vystanti bendrovė rėmėsi laimėjusių konkursą architektų, t. y. studijos „Plazma“, pasiūlymais. Pagal juos buvo parengtas naujas detalusis planas, o vėliau vykdomi ir statybos darbai.

Anot architekto R. Mikulionio, nuosaikaus pastato išraišką padiktavo ir jo funkcija – gyvenamasis pastatas su daugybe vitrininių langų, turinčių išėjimus į balkonus. Architektams pavyko suskaidyti Gedimino prospekto išklotinėje

projektuojamą fasadą, atskiras jo dalis šiek tiek atitraukiant nuo gatvės raudonosios linijos, t. y. užstatymo ribos. Atsižvelgiant į kaimyninių pastatų fasado elementų proporcijas, papildomai pasirinktas ir skaidymas vertikaliais ir horizontaliais granito rustais. Pagrindinė fasado apdaila – tinkas, stogas dengtas klasikinio profilio aliuminio lakštais, suformuojant viršutiniame aukšte mansardinius butus. Fasada, esantys vidaus kiemo dalyje, paprasti ir lakoniški. Jų santūrų įvaizdį pagyvina erdvis laiptinės su stikliniais panoraminiais liftais. Metalinės laiptasijos su teraco pakopomis suteikia pastato bendroms erdvėms solidumo, ypač turint omenyje potencialių šio pastato gyventojų statusą.

Numatant būsimuosius gyventojų poreikius, daugelis butų suplanuoti taip, kad ateityje būtų galima juos sujungti. Požeminių automobilių stovėjimo aikštelių taip pat yra numatyta po dvi kiekvienam butui.

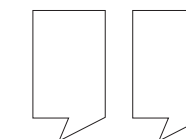
Pagrindinis pastato konstruktyvas – monolitinis gelžbetonis. Demontavus senuosius statinius ir deramai sutvirtinus kaimyninių pastatų šoninius fasadus, reikėjo gana ribotoje ir tankiai užstatytoje erdvėje vykdyti statybos darbus. Architektai džiaugiasi, kad projekto vystytojas ne taip pat kokybės sąskaita, o, pasitelkus didelę patirtį turinčią bendrovę „Keista“, projekto vykdytoją, darbai vyko nuosekliai ir sklandžiai. ■

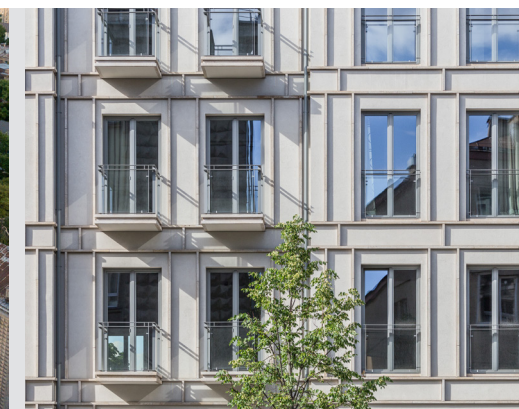
Architektai
Dalia TREINYTĖ ir
Rytis MIKULIONIS,
„Gedimino pr. 47“
daugiabučio autoriai

Naujojo daugiabučio gyvenamojo namo mastelis ir sprendiniai paremti būdingais Gedimino pr. pastatų ir jų fasadų komponavimo principais:

- pirmo aukšto diferencijavimas ir pritaikymas komercijai;
- dalies fasado plokštumų atitraukimas raudonosios linijos atžvilgiu;
- atvirų balkonų komponavimas grupėmis;
- išreikšta karnizo linija;
- vertikalų ir horizontalių elementų balansas;
- struktūrinės puošybos detalės;
- stogų architektūra;

Nuosaikaus pastato išraišką padiktavo ir jo funkcija – gyvenamasis pastatas su daugybe vitrininių langų, turinčių išėjimus į balkonus.

Fotografijos ir vizualizacijos studijos „Plazma“

Bendrovė „Keista“: patirtis visuomet praverčia

KEISTA

Paveldosaugininkai pritarė komplekso statyboms

Vystytojas suformavo užduotį pastatyti gyvenamąjį namą, kuris būtų ne tik strategiškai puikioje vietoje, bet ir estetiškai patrauklus, modernus, patogus būsimiems gyventojams. Tai projektas, kuriame derama modernios ir klasikinės architektūros sprendiniai. Įmonė „Keista“ daugiabučiame gyvenamajame name Gedimino pr. 47, Vilniuje, kurį sudaro 3 korpusai su 29 šiuolaikiniais butais ir 7 komercinėmis patalpomis, teikė visą projekto įgyvendinimo paslaugų kompleksą: projektavimo ir statybos valdymą, statinio statybos techninę priežiūrą, darbų saugos koordinavimą.

Projektas „Magnus residence“ – išskirtinis gyvenamosios paskirties pastatas pagrindinėje miesto arterijoje, Gedimino prospekte. Pati vieta jau savaime nustatė tam tikrus reikalavimus, gerokai aukštesnius nei standartiniam daugiabučiui. Todėl neatsitiktinai šiam sudėtingam ir svarbiam projektui įgyvendinti buvo pasirinkta įmonė „Keista“ – dėl joje dirbančių specialistų aukštos kvalifikacijos bei patirties statant sudėtingus statinius ir patikimumo atstovaujant klientams.

Projekto koordinavimas prasidėjo nuo nelengvos užduoties – pagrįsti anksčiau čia stovėjusio pastato menką architektūrinę vertę, siekiant įgyvendinti vientisą projektą, visapusiškai ir be kompromisų, nesivieliant jabejotinas rekonstrukcijas. Buvo keičiami detaliojo plano sprendiniai, prieš tai atlikus paveldosauginį sprendinių vertinimą nekilnojamosioms kultūros vertybėms ir Vilniaus senamiesčiui. Tyrimu nustatyta, kad sklypo Gedimino pr. 47 pastatai, kurių didžioji dalis buvo suformuota po Antrojo pasaulinio karo, nėra vertingi savo medžiagiškumu, pastatų estetinės ypatybės nepasižymi originalumu, savitumu ar reliktiškumu. Jie vertingi tik savo tūriu, kaip Gedimino prospekto urbanistinio erdvinio užstatymo formantai.

Kiemo korpusai ir jų artima aplinka taip ir liko su menkai išvystytu užstatymu: mažu

aukštumu, žema užstatymo kokybe (avarinės būklės pastatai ir jų liekanos) ir atsitiktinai išdėstytais, utilitariais sovietmečiu statytais statiniais (vaikų darželis ir kt.). Ankštosios gatvės išsklotinė nesusiformavusi, užstatymas padrikas, neturintis jokio kompozicinio ir estetinio ryšio. Remiantis šiomis išvadomis ir Gedimino pr. 47 fasado konstrukcijų vertinimu, nuspręsta leisti sanuoti visą sklype esantį užstatymą, formuojant naujos kokybės statinių architektūrą. O architektų studijos „Plazma“ architekto Ryčio Mikulionio 2014 m. parengti ir suderinti gyvenamojo namo sklype projektiniai pasiūlymai tapo detaliojo plano sprendinių keitimo pagrindu.

Pranašumas – darnus darbas

Vykdytojų laukė nemaži iššūkiai – gana sudėtingos buvo visos projekto įgyvendinimo stadijos. Projektuojant priimta daugybė racionalių ir sudėtingų sprendimų. Statybos metu sunkumų kėlė ir objekto vieta (sudėtingas privažiavimas siauromis, vingiuotomis, nuolat automobiliais užstatytomis gatvėmis), ribotas statybos objekto teritorijos plotas, nedidelis atstumas iki gretimų pastatų, sudėtingi konstrukciniai ir architektūriniai sprendiniai.

Kad būtų užtikrintas maksimaliai kokybiškas rezultatas, statyba vykdyta pasitelkiant jos valdymo būdą. Objekte darbus atliko apie trisdešimt skirtingų rangovų. Kiekvienas jų buvo atsakingai parenkamas konkursu, sprendiniai derinami su projektuotojais nuolatiniuose pasitarimuose.

➔ Išskirtinumo pastatui suteikia didelis uždaras vidinis kiemas, kuriame jaukiai auga gausybė augalų.

Projektų rengimas taip pat buvo nuolat koordinuojamas, ieškoma sprendinių išylančioms problemoms statybos procese. Projekte pavyko įgyvendinti inovatyvius šiuolaikinius techninius sprendimus: įrengta grindinio šildymo sistema, visiškai sukomplektuoti elektros, silpnųjų srovių skydeliai, priešgaisrinė sistema, kondicionavimo vamzdiniai.

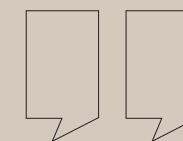
Projektui kiekviena medžiaga ar gaminytis buvo parenkamas labai atsakingai, atsižvelgiant į rinkos naujoves ir norą užtikrinti išskirtinę kokybę.

Teko pasukti galvą ir įrengiant automobilių stovėjimo vietas, kurios miesto centre visuomet sukelia nemažai sunkumų – pakankamas automobilių stovėjimo vietų skaičius patogiam būsimų savininkų gyvenimui buvo viena vystytojo užduočių. Įgyvendinti sprendimai pranoko lūkesčius: pastate įrengta dviejų aukštų požeminė automobilių aikštelė, o jiems saugoti skirtų vietų skaičius viršija numatytus reikalavimus. Pastate esantiems 29 butams pastatytos net 58 automobilių saugojimo vietos, t. y. po dvi kiekvienam butui. Išskirtinumo pastatui suteikia ir bendrosios erdvės: didelis uždaras vidinis kiemas, kuriame

jaukiai auga augalų „džiunglės“, įrengta vaikų žaidimų aikštelė ir poilsio zonos, taip pat įspūdingos ir erdvios panoraminės laiptinės.

Kiekvienas projektas, anot bendrovės „Keista“ direktoriaus Gintauto Kazlauskas, nauja patirtis. Ši parodė, kad net ir sudėtingą užduotį galima įgyvendinti sėkmingai, jeigu dirbama atsakingai, pasitelkus aukštos kvalifikacijos specialistus. Sklandus komandinis darbas vyko ne tik tarp visos projekto įgyvendinimo komandos (rangovų, projektuotojų, vystytojų), bet ir bendradarbiaujant su valstybinėmis institucijomis. Projektas įgyvendintas sklandžiai ir pripažintas tinkamu naudoti. Miesto architektai, architektų taryba, paveldosaugininkai sutiko, kad pastatas puikiai įkomponuotas Gedimino prospekte.

G. Kazlauskas patvirtino – Nekilnojamo kultūros paveldo vertinimo taryba vienbalsiai pritarė Gedimino prospekto namo, pažymėto 47 numeriu, išbraukimui iš saugomos išsklotinės. Sprendimo parengimas pareikalavo daug tyrimų, o vienbalsis pritarimas įrodo, kad ne visa, kas sena, yra saugotina. Svarbu, kas bus sukurta nevertinamų statinių vietoje, kas negadins, o nauja kokybe papildys esamą aplinką. ■

Net ir sudėtingą užduotį galima įgyvendinti sėkmingai, jeigu dirbama atsakingai, pasitelkus aukštos kvalifikacijos specialistus.

/ Gintautas KAZLAUSKAS /